

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Målutredningen
(Ju 2008:11)

Dir.
2009:113

Beslut vid regeringssammanträde den 26 november 2009

Precisering av och förlängd tid för uppdraget

Med stöd av regeringens bemyndigande den 24 april 2008 gav chefen för Justitiedepartementet en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera om det finns behov av särskilda åtgärder för vissa måltyper i organisatoriskt eller processuellt hänseende i syfte att åstadkomma särskild snabbhet eller särskild kompetens i domstolsförfarandet. I uppdraget ingår också att analysera om de särskilda åtgärder som redan gäller för ett antal måltyper är ändamålsenliga eller om dessa bör tas bort eller förändras i några avseenden. Analysen ska omfatta alla måltyper som förekommer vid domstol (dir. 2008:49).

Instans- och processordningen i migrationsmål

År 2006 infördes en ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden. Den innebär att överprövningen av Migrationsverkets beslut sker vid tre migrationsdomstolar och att migrationsdomstolarnas avgöranden överklagas till Migrationsöverdomstolen, som är sista instans. Vid överklagande till Migrationsöverdomstolen krävs prövningstillstånd. Sådant tillstånd ska meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Migrationsöverdomstolen (prejudikatfall) eller om det annars finns synnerliga skäl (extraordinära fall). För att Migrationsöverdomstolen på ett effektivt sätt ska kunna bidra till rättsbildningen och tillförsäkra en förutsebar och enhetlig

rättspraxis gjordes bedömningen att prövningstillstånd inte borde kunna meddelas i ändringsfall, dvs. om anledning förekommer till ändring i det slut som en migrationsdomstol kommit fram till. En sådan ordning bedömdes även starkt kunna bidra till att målens totala handläggningstid i instanskedjan kunde begränsas (prop. 2004/05:170 s. 131 f.).

Utvärderingsutredningen (Ju 2007:12) har haft i uppdrag att utvärdera den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden. I slutbetänkandet (SOU 2009:56) behandlas bl.a. hur prejudikatbildningen i Migrationsöverdomstolen har utvecklats. Utredningen gör vidare bedömningen att det bör övervägas och närmare utredas om prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen av rättssäkerhetsskäl även ska kunna meddelas i ändringsfall.

Tilläggsuppdraget

I Målutredningens nuvarande uppdrag ingår att analysera om de särskilda åtgärder för olika måltyper i organisatoriskt eller processuellt hänseende som redan gäller är ändamålsenliga eller om dessa bör förändras i några avseenden. Uppdraget omfattar migrationsmålen och att bedöma ändamålsenligheten av Migrationsöverdomstolens renodlade prejudikatfunktion.

Mot bakgrund av vad Utvärderingsutredningen har uttalat ger regeringen Målutredningen i uppdrag, oavsett vilken bedömning som görs av Migrationsöverdomstolens funktion, att särskilt belysa vilka konsekvenser införande av ändringsfall som grund för att meddela prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen skulle få. Det gäller framför allt ekonomiska konsekvenser såväl i form av direkta ekonomiska konsekvenser för domstolar, utgifter för offentliga biträden och kostnader som följer av att den enskilde är registrerad i Migrationsverkets mottagande, som eventuellt andra konsekvenser för det offentliga, konsekvenser för parter i målen, överklagandefrekvens, handläggningstid och prejudikatbildning. Vidare ska organisatoriska konsekvenser belysas. Även effekter i stort för asylprövning och mottagande av asylsökande ska belysas.

Enligt de ursprungliga direktiven ska utredarens uppdrag redovisas senast den 31 december 2009. Utredningstiden förlängs. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 juni 2010.

(Justitiedepartementet)